

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Черкаська обласна державна адміністрація;
Університет Марії Кюрі-Склядовської (Польща);
Варшавський університет Туризма и Иностранних языков
Гомельський державний університет імені Ф. Скорини.
ISMA Высшая школа менеджмента информационных систем
Краківський економічний університет, м. Краків, Польща;
Государственный Университет им. А. Руссо, Молдова
Київський національний університет імені Тараса Шевченка;
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»;
Центральноукраїнський національний технічний університет.
Уманський національний університет садівництва;
Всеукраїнська громадська організація «Туристична палата України»

ТУРИЗМ І ГОСТИННІСТЬ: СТАН, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали VI Міжнародної
науково-практичної конференції*

(18 листопада 2021 р., м. Черкаси)

Черкаси
Видавець Юлія Чабаненко
2021

УДК 338.48:33214

ББК 65.43

Т 88

Рецензент: **Петкова Л.О.**, завідувач кафедри міжнародної економіки Черкаського державного технологічного університету, доктор економічних наук, професор

*Рекомендовано до друку на засіданні Вченої ради
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького
(протокол № 3 від 13 грудня 2021 року)*

2

Відповідальні за випуск Красномовець В. А., Пасека С. Р.

Т 88 Туризм і гостинність: стан, проблеми, перспективи : матер. VI Міжнар. наук.-практ. конф. (18 листопада 2021 р., м. Черкаси). – Черкаси : Вид-ць Юлія Чабаненко, 2021. – 105 с.

У збірнику представлені статті вчених, молодих дослідників, представників туристського бізнесу, присвячені теоретичним і прикладним питанням туризму і гостинності, маркетингу та менеджменту у сфері туризму і гостинності, економічним проблемам у розвитку туризму і готельно-ресторанного бізнесу, професійному розвитку персоналу і корпоративній культурі, формуванню соціального капіталу у сфері туризму та готельно-ресторанного бізнесу, інфраструктурі туризму, аспектам конкурентоспроможності підприємств туристичної галузі, розвитку окремих видів туризму, організації дозвілля та відпочинку туристів, міжнародному співробітництву в галузі туризму.

ББК 65.43

© ЧНУ імені Богдана Хмельницького, 2021

2. What Is Wine Tourism: How To Travel To The World Of Wine URL: <https://foodandroad.com>

3. Wineries' revenue change from wine tourism 2020. URL: <https://www.statista.com/statistics/1267698/enotourism-revenue-change-worldwide/>

Карпенко Ю. В.

кандидат економічних наук, доцент

Прокопенко І. Р.

аспірант

Вищий навчальний заклад Укоопспілки

«Полтавській університет економіки і торгівлі»,

м. Полтава, Україна

ДОСЛІДЖЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРНОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ефективний регіональний ринок туристичних послуг є одним із способів підвищення рівня розвитку економіки Одеської обл. При цьому соціально-економічні вигоди регіону від туризму значно перевищують прибутки самої туристської галузі за рахунок мультиплікативного ефекту туристичних витрат, що генерують хвилю циклів економічної активності в галузях, залучених до обслуговування туристів. Саме тому туризм має перспективи позитивного впливу на формування структури зайнятості місцевого населення та сприяння розвитку економіки регіону в цілому.

Туристична галузь Одеської обл. завдяки наявності низки вагомих передумов для інтенсивного розвитку внутрішнього та іноземного туризму (вигідне геополітичне положення, комфортні мікрокліматичні умови, історико-культурна й архітектурна спадщина, найбільші морські порти України, розвинені промисловість, курортно-рекреаційний комплекс, транспортні мережі, фінансова та соціально-культурна інфраструктура) набуває все відчутнішого значення для місцевого господарства, стає стратегічним напрямком розвитку регіону [1].

Одним із показників розвитку туризму в окремо взятій області може слугувати обсяг туристичного потоку, що кількісно відображує фактичне перебування туристів в Одеській обл. у 2000-2019 рр. Найбільшу кількість туристів було обслуговано на території області у 2003 р. – 383,6 тис. осіб, а найнижча, 43,382 тис. осіб у 2014 р., але вже у 2016 р. ситуація у країні поступово почала налагоджуватися, і як наслідок, туристичний потік до Одеської області в 2017 р. зріс приблизно на 40 % порівняно з 2015 р. У 2019 р. в області кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами становила 99764 осіб, що на 18383 осіб (22,6 %) більше ніж у 2018 р. та на 27462 осіб (38,0 %) більше ніж у 2017 р. Серед них кількість іноземних туристів у 2019 р. становила 821 особа, що на 1183 особи (59,0 %) менше ніж у 2018 р. та

на 1282 особи (61,0 %) менше ніж у 2017 р.; виїзних туристів – 77197 осіб, що на 21901 особу (39,6 %) більше ніж у 2018 р. та на 32439 особи (72,5 %) більше ніж у 2017 р.; внутрішніх туристів у 2019 р. становила 21746 осіб, що на 2335 особи (9,7 %) менше ніж у 2018 р. та на 3695 осіб (14,5 %) менше ніж у 2017 р.

Показники наявності колективних засобів розміщування в Одеській обл. у 2011-2019 рр. свідчать, що у 2011-2014 рр. кількість колективних засобів розміщення в області зросла у 1,3 рази і склала 13,8 % від загального рівня по країні; кількість місць в них зросла у 1,2 рази. На 2014 р. питома вага оздоровчих закладів регіону збільшилася відносно їх кількості по Україні з 8,4 % до 13,7 % через анексію АР Крим. У 2015 р. спостерігається зменшення кількості колективних засобів розміщування на 18,2 % порівняно з 2017 р. та на 9,3 % менше у 2016 р. порівняно з 2017 р. Частка готелів та аналогічних засобів розміщування суттєво не змінювалася, так їх максимальна кількість склала у 2013 р. – 253 од. У 2017 р. до 2016 р. цей показник знизився до 232 од. (11,5 %), а порівняно з 2015 р. відповідно знизився на 16,8 % і склав 208 од. У 2019 р. спостерігається збільшення кількості колективних засобів розміщування на 10 од. (5,6 %) порівняно з 2018 р., відповідно кількість місць у них збільшилася на 2724 од. (11,6 %) та кількість осіб, що перебували у колективних засобах розміщування склала 306474 осіб, що на 16561 осіб (5,7 %) більше порівняно з 2018 р.

Показники кількості спеціалізованих засобів розміщування мають схожу динаміку. Так, у 2017 р. їх кількість становила 321 од., що на 8,5% менше ніж у 2016 р. та на 19,1 % менше ніж у 2015 р., відповідно змінилася і кількість місць у колективних засобах розміщення. Протягом 2000-2009 рр. кількість санаторіїв та пансіонатів з лікуванням в регіоні суттєво не змінювалася і становила 37 од. З 2010 р. їх кількість почала знижуватися і у 2017 р. становила 27 од., (3,6 %) менше ніж у 2016 р. та 2015 р.; санаторіїв-профілакторіїв – 3 од. (40,0 %) менше ніж у 2015 р.; будинків і пансіонатів відпочинку – 6 од., що на 1 од. (14,3 %) менше ніж у 2015 р.; баз та інших закладів відпочинку – 285 од. (9,2 %) менше ніж у 2016 р. та на 72 од. (20,2 %) менше ніж у 2015 р.

Організація літнього оздоровлення й відпочинку, змістовного дозвілля, творчого особистісного розвитку дітей, підлітків і молоді – одне із завдань суспільства. На сьогодні дитячі оздоровчі заклади розглядають як складник структури позашкільної освіти, важливими завданнями якої є використання вільного часу дітей, зокрема канікулярного періоду, із метою забезпечення умов для їхнього фізичного, інтелектуального, емоційного, духовного, морального розвитку. Показники функціонування дитячих закладів оздоровлення та відпочинку, які працювали влітку в Одеській обл. за 2000-2019 рр. свідчать, що найбільша закладів була у 2008 р. – 1247 од., а найменша у 2015 р. – 686 од. У 2019 р. їх кількість становила 640 од., що на 2 од. більше ніж у 2018 р. та 84 од. більше ніж у 2017 р., а кількість дітей, які перебували у закладах становила 102,1 тис. осіб, що на 1349 осіб менше ніж у 2018 р. та 3782 осіб менше ніж у 2017 р. Кількість закладів оздоровлення у 2019 р. їх кількість становила 14 од., що на 1 од. менше ніж у 2018 р. та 7 од. менше ніж у 2017 р. та у них у 2019 р. 13602 особи, що на 3182 особи менше ніж у 2018 р. та 3019

осіб менше ніж у 2017 р.

Стосовно кількості об'єктів сфери культури і мистецтв в Одеській області, які є невід'ємною частиною туристичної інфраструктури протягом 2000-2017 рр. ситуація наступна: з 2000 по 2008 рр. в області кількість театрів складала 9 одиниць, а у 2009 р. – скоротилася до 7 одиниць та залишилася такою до 2017 р. Загальна кількість концертних організацій на протязі 2000-2009 рр. вона зросла у 3 рази, а у 2010 р. зменшилася до 2 од. і такою залишилася у 2017 р. Кількість слухачів концертних організацій має нерівномірну динаміку, а саме максимальна їх кількість становила 289,2 тис. осіб. у 2013 р., а мінімальна 72,8 тис. осіб становила у 2014 р.

У 2000-2009 рр. кількість музеїв в регіоні залишилася незмінною – 13 од., у 2010-2015 рр. їх кількість склала 11 од., у 2017 р. зросла до 14 од., що у розрахунку на 1 млн населення складає 5 музеїв.

Показники функціонування бібліотек, кінозалів та клубних закладів в Одеській обл. за 2000-2017 рр. [9] Дані табл. 2.1.6 свідчать, що у 2000-2010 рр. кількість бібліотек в регіоні зросла на 23 од.: з 889 одиниць у 2000 р. до 912 – у 2010 р., а у 2017 р. зменшилася і склала 807 од. У розрахунку на 100 тис. населення регіону цей показник у 2000 р. – 36 од., а у 2009 р. склав 38 од. Бібліотечний фонд у 2010 р. складав 21,1 млн примірників, а з 2012 р. до 2017 р спостерігається його скорочення до позначки 19,6 млн примірників.

Кількість кінозалів на протязі досліджуваного періоду скоротилася у 30 разів, з 618 од. у 200 р. до 20 од. у 2017 р. А кількість глядачів у них, як не дивно у 2017 р. порівняно з 2000 р. залишилася на рівні 645,1 тис. осіб. Це пояснюється, великою місткістю кінотеатрів розташованих переважно у обласному центрі. Кількість місць у закладах культури клубного типу зменшилася з 244,1 тис. місць у 2000 р. до 187,7 – у 2017 р. [2].

Отже, розвиток туристичної діяльності має усі передумови стати одним з пріоритетних напрямків діяльності в сфері послуг на території Одеської обл. В сучасних умовах коли в область переорієнтовано значні туристичні потоки, активізація такої діяльності дає змогу вирішувати найважливіші економічні і соціальні проблеми регіону. Така ситуація дає змогу підвищити зайнятість населення. Постає перспективним джерелом формування доходів, сприяє зменшенню соціальної напруги суспільства, становленню системи соціальних цінностей у населення, зростанню його культурно-освітнього рівня.

Список використаних джерел:

1. Колесніченко В. С. Управління регіональним розвитком туризму в сучасних умовах / В. С. Колесніченко, В. Ф. Семенов // Регіональна економіка та управління. – 2017. – № 2 (15). – С. 67-72.
2. Головне управління статистики в Одеській області. Офіційний сайт URL: <http://www.od.ukrstat.gov.ua/>(дата звернення: 06.11.2021).